

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-II Examination, 2020

SANSKRIT

PAPER: SANA-III

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

1. Answer any **three** questions from the following: 15×3 = 45
- (a) उदाजहार द्रुपदात्मजा गिरः – Who is द्रुपदात्मजा ? Summarise her speech as found in the Kirātārjunīyam Canto I and analyse the salient features of her character as revealed in the speech. 1+7+7
- (b) Why did King Dilip go to the hermitage of Vaśiṣṭha. Describe in your own words the journey to the hermitage of Vaśiṣṭha with apt quotation. 2+13
- (c) उपमा कालिदासस्य— Justify the statement with apt quotation from Raghuvamsam Canto I. 15
- (d) Summarise the speech of Narada to Sri Krishna as depicted in the Śiṣupālavadam Canto I. 15
- (e) Explain in Sanskrit any **two** from the following: 7.5×2 = 15
- (i) उदासितारं निगृहीतमानसैर्गृहीतमध्यात्मदृशा कथञ्चन।
बहिर्विकारं प्रकृतेः पृथग्विदुः पुरातनं त्वां पुरुषं पुराविदः ॥
- (ii) प्रभुर्भूषुर्भुवनत्रयस्य यः शिरोऽतिरागाद्दशमं चिकर्तिषुः।
अतर्कयद्विघ्नमिवेष्टसाहसः प्रसादमिच्छासदृशं पिनाकिनः ॥
- (iii) तपेन वर्षाः शरदा हिमागमो वसन्तलक्ष्म्या शिशिरः समेत्य च।
प्रसूनक्लृप्तिं दधतः सदर्तवः पुरेऽस्य वास्तव्यकुटुम्बितां ययुः ॥
- (iv) बलावलेपादधुनापि पूर्ववत् प्रबाध्यते तेन जगज्जिगीषुणा।
सतीव योषित्प्रकृतिः सुनिश्चला पुमांसमभ्येति भवान्तरेष्वपि ॥
- (f) Translate any **three** in English or Bengali from the following: 5×3 = 15
- (i) कथाप्रसङ्गेन जनैरुदाहृतादनुस्मृताखण्डलसूनुविक्रमः।
तवाभिधानात् व्यथते नताननः सुदुःसहान्मन्त्रपदादिवोरगः ॥

- (ii) निरत्ययं साम न दानवर्जितं न भूरि दानं विरहय्य सत्क्रियाम्।
प्रवर्तते तस्य विशेषशालिनी गुणानुरोधेन विना न सत्क्रिया ॥
- (iii) महौजसो मानधना धनार्चिता धनुर्भृतः संयति लब्धकीर्तयः।
नसंहतास्तस्य नभिन्नवृत्तयः प्रियाणि वाञ्छन्त्यसुभिः समीहितुम् ॥
- (iv) भवादृशेषु प्रमदाजनोदितं भवत्यधिकक्षेप इवानुशासनम्।
तथापि वक्तुं व्यवसाययन्ति मां निरस्तनारीसमया दुराधयः ॥
- (v) ब्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः।
प्रविश्य हि घ्नन्ति शठास्तथाविधानसंवृताङ्गान् निशिता इवेषवः ॥
- (vi) अबन्ध्यकोपस्य विहन्तुरापदां भवन्ति वश्याः स्वयमेव देहिनः।
अमर्षशून्येन जनस्य जन्तुना न जातहार्देन न विद्विषादरः ॥

2. Answer any **one** from the following:

5×1 = 5

- (a) उपमा – Define and illustrate.
(b) समासोक्तिः – Define and illustrate.
(c) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः।

तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ॥ – Name and explain the figure of the speech.

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—×—